

Hogeschoolwerk

In alle landen van de Europese Unie hebben jongeren een hogere opleiding dan hun ouders. Meer jongeren en vooral meer vrouwen dan voorheen ronden een middelbare schoolopleiding of universitaire studie af. Daarnaast gaan steeds meer mensen op latere leeftijd studeren.

Het belang dat alle landen van de Europese Unie aan een goede opleiding van hun bevolking hechten, wordt geïllustreerd door het grotere aandeel jongeren dat het voortgezet onderwijs heeft doorlopen in vergelijking met dertig jaar geleden.

Toename middelbaar niveau

In Nederland, Denemarken, Zweden en Oostenrijk had ongeveer de helft van de ouderen ten minste een havo/vwo/mbo-opleiding. In 1996 ligt in het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Duitsland, Finland en Oostenrijk het aandeel 25- tot 34-jarigen met ten minste voortgezet onderwijs (havo, vwo, mbo) boven de 80, in Nederland is dat 72 procent.

Uit een vergelijking van de opleidingsniveaus tussen ouderen van 55 tot 64 jaar en jongeren van 25 tot 34 jaar blijkt dat de groep met voortgezet onderwijs zeer snel groeit. Vooral in de zuidelijke landen van de EU met een naar verhouding lager opgeleide bevolking vindt een inhaalslag plaats. Het aandeel van de 25- tot 34-jarigen met minimaal een havo/vwo/mbo-opleiding lag in die landen tussen vijftig en zestig procent, het aandeel ouderen met een dergelijke opleiding lag tussen tien en twintig procent.

Opmerkelijk is dat in landen die destijds een relatief laag opgeleide bevolking hadden, het aandeel vrouwen onder de hoger opgeleiden gering was. Dertig jaar later is de situatie geheel anders: vooral in het zuiden van de Europese Unie (EU) hebben meer vrouwen (25 tot 34 jaar) dan mannen van die leeftijd een hogere opleiding (hbo, wo). Anders dan vroeger volgen ook meer ouderen een universitaire opleiding. Het gaat hierbij om mensen die niet eerder aan een universitaire studie zijn toegekomen en mensen die al een academi-

mische studie afgerond hebben, maar hun kennis willen vernieuwen of uitbreiden.

Inschrijvingen universiteiten

De groei van de inschrijvingen aan universiteiten in 1990–1996 laat zien hoeveel belang er aan een hogere opleiding wordt gehecht. De groei is van het aantal inschrijvingen is voornamelijk te danken aan de wens om te studeren en niet aan de groei van het aantal jeugdigen.

Een zesde deel van de Nederlanders van 55 tot 64 jaar een vierde deel van de 25 tot 34-jarigen hadden in 1996 een hogere opleiding. Hiermee stak Nederland ver boven de andere landen uit. De percentages van de meeste landen lagen voor de 55- tot 64-jarigen rond de vijf en zes procent, het percentage 25- tot 34-jarigen met een universitaire opleiding lag in de andere landen twee- tot driemaal zo laag.

Meer vrouwen hoger opgeleid

In vrijwel alle landen van de EU hebben vrouwen hun achterstand in het verkrijgen van een hogere opleiding ingelopen. In 1996 had in Nederland 36 procent van de vrouwen van 55 tot 64 jaar een middelbare school als hoogste opleiding, tegen zestig procent van de mannen. Bij de jongere generatie (25 tot 34 jaar) is dit verschil verdwenen en liggen beide percentages in 1996 op hetzelfde niveau (72 procent). In de landen rond de Middellandse Zee waar de achterstand groot was, zijn de rollen zelfs omgedraaid en hebben meer vrouwen dan mannen van 25 tot 34 jaar een middelbare opleiding of een academische studie voltooid. In de andere landen is de voor-sprong van de mannen overigens nog maar gering, het gaat om enkele procentpunten.

Heterogene studentenbevolking

De studentenbevolking wordt heterogener doordat steeds meer mannen en vrouwen van 30 tot 64 jaar de universiteit bezoeken. In de eerste helft van de jaren negentig volgde in ons land zeven procent van de 30- tot 64-jarigen een opleiding aan een instelling van hoger onderwijs. In het Verenigd Koninkrijk was dat negen procent.

Niet alle ouderen gingen studeren om een academische graad te behalen. In Nederland begon de helft van de oudere studenten (3,3 procent) om deze reden aan een studie. In het Verenigd Koninkrijk was dit percentage ook hoog (7,5 procent).

Studeren voor een graad

Onder 30- tot 64-jarigen zijn groepen te onderscheiden naar leeftijd, sekse en vooropleiding en de mate waarin ze gemotiveerd zijn een graad te halen. Zo bleek in Nederland vier procent van de 30- tot 44-jarigen te studeren om een academische graad te halen en twee procent van de 45- tot 64-jarigen. Ook in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Canada lagen de percentages van de oudere groep lager dan van de jongere.

Bij een vergelijking van de onderwijsdeelname van studerende ouderen naar sekse bleek in Zweden en het Verenigd Koninkrijk het percentage vrouwen dat ging studeren om een graad te halen groter dan het percentage mannen. In Nederland lag dit percentage onder vrouwen (twee procent) juist lager dan onder mannen (vier procent).

Bij een onderscheid van de studerende ouderen naar vooropleiding bleek de groep die al een opleiding aan de universiteit of hogeschool achter de rug had meer geneigd opnieuw een graad te halen dan de groep die studeerde op basis van een middelbare opleiding.

Postdoctorale opleiding

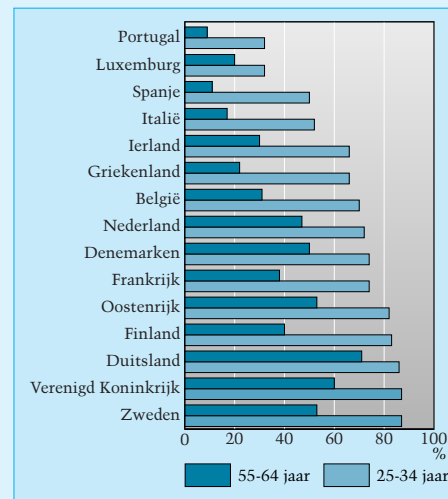
De belangstelling van vrouwen voor een postdoctorale opleiding begint die van mannen

aardig te naderen. In 1990 was in Nederland het percentage vrouwen 40 en van mannen 60. Zes jaar later waren deze percentages 45 en 55. In Oostenrijk, Zweden, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Italië lag in 1990 het percentage lager dan in Nederland, maar in 1996 hoger. In Italië was het percentage vrouwen dat een postdoctorale opleiding volgt groter dan het percentage mannen. ◀

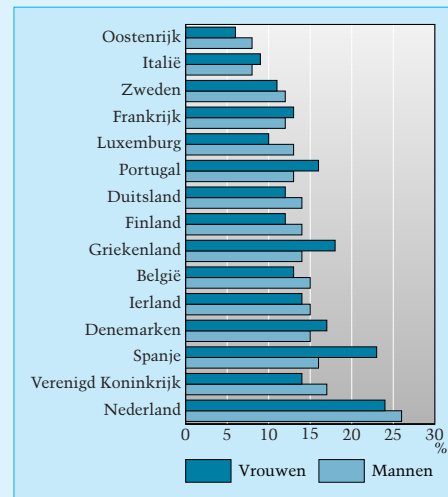
Bert Erwich

Tekst en cijfers zijn ontleend aan de OESO-publicaties *Education at a glance* (1998) en *Education Policy Analysis* (1999).

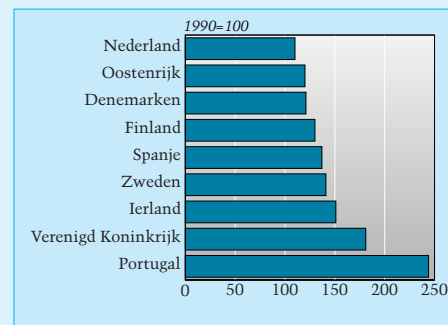
Bevolking met ten minste voortgezet onderwijs, 1996

25- tot 34-jarigen met een universitaire opleiding naar geslacht, 1996

Inschrijvingen universiteiten, 1996

Beroepsbevolking naar opleidingsniveau, 1996

